

наднаціональне світове право або як механічну суму національних правових систем».

Принцип історизму дає змогу пояснити місце кожної окремої національної правової системи на правовій карті світу приналежністю її до тієї чи тієї правової сім'ї. Характеризуючи основні правові сім'ї, необхідно здійснити осмислений відбір і, передусім, обмежити кількість аналізованих правових систем.

Отже, так само, як фізична картина світу фіксує уявлення про реальність за допомогою відповідних понять, так і правова, або юридична, картина світу є узагальненим образом правової реальності. Реальність може бути однією і тією самою, однак її картини історично й соціокультурно обумовлені та мінливі.

Кухтіна Ірина Миколаївна,
здобувач ступеня вищої освіти
магістр Національної академії
внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Термін «адаптація» використовують у психології, соціології, медицині, він передбачає активізацію адаптованого потенціалу людини у зв'язку із впливом яких-небудь зовнішніх факторів.

Соціальна адаптація – це процес пристосування працівника поліції до соціальних умов існування, конкретної соціальної ситуації, формування адекватної системи відносин із соціальними об'єктами, рольова пластичність поведінки, діяльність щодо освоєння стабільних соціальних умов, прийняття норм і цінностей нового соціального середовища, формування соціальної взаємодії.

Соціальну адаптацію можна тлумачити як структурний і процесуальний процес переважно активного пристосування. Він передбачає оволодіння ролями (нормативними моделями поведінки), а також конкретними навичками соціальної взаємодії в будь-якому середовищі.

Адаптація пов'язана з прийняттям поліцейським різних соціальних ролей, адекватним відображенням себе і своїх

соціальних зв'язків. Вона відіграє вирішальну роль у соціалізації особистості саме як працівника поліції.

Досить часто молодий працівник в органах Національної поліції стикається з труднощами соціальної адаптації, які обумовлені специфічним характером професійної діяльності, а також умовами, у яких вона відбувається. Однією з особливостей колективів Національної поліції є те, що результат їх роботи відрізняється від результатів роботи більшості інших колективів. Молодий фахівець після початку служби відчуває труднощі щодо самоконтролю та самокорекції поведінки в службовій діяльності. Не перевіривши себе в складних умовах, такий працівник схильний переоцінювати власні можливості, рівень знань й умінь, однак, реально почавши виконувати оперативно-службові завдання, він відчуває сильне стресове навантаження, до якого не готовий. Суворі критика та різкі зауваження з боку керівництва, колег можуть призвести до негативної оцінки себе як фахівця. Це спричиняє в нього почуття невпевненості, приниження власної ролі та свого соціального статусу як у підрозділі, так і серед населення.

На нашу думку, істотне значення для соціальної адаптації особистості молодого працівника поліції мають деякі психологічні особливості. На виразність таких особистісних характеристик, як самооцінка, самолюбство, самосприйняття, прагнення до самостійного несення служби, суттєво впливає темперамент, який є найбільш стійкою та інформативною ознакою індивідуальності особистості.

Працівнику поліції із сангвінічним темпераментом притаманні такі позитивні риси, як цілеспрямованість і наполегливість, висока активність, пристосованість до нових обставин, уміння чітко й упевнено діяти в складних умовах, гнучкість розумових процесів, висока концентрація уваги та продуктивність діяльності, оптимізм, схильність до гумору, комунікабельність, уміння швидко налагоджувати контакт, заслужити авторитет. У недостатньо вихованого сангвініка в разі втрати інтересу до професійної діяльності можуть виявитися такі негативні якості: формальне ставлення до своїх обов'язків, упертість, дратівливість, нетерпимість до критики, ненадійність у дружбі, необережність і легковажність у небезпечних ситуаціях.

Працівнику поліції із холеричним темпераментом притаманні швидкість реакції, рухливість та енергійність у службовій діяльності, постійне прагнення бути найкращим, організаторські здібності. У складних екстремальних ситуаціях діє сміливо, самовіддано, схильний ризикувати, долати труднощі та небезпеку. У спілкуванні, громадській діяльності виявляє високу активність, критичність, ініціативність, самовідданість, досить комунікабельний, легко встановлює емоційні зв'язки, наполегливо прагне до лідерства, але занадто чутливий до громадської думки й оцінкам оточення. Також у недостатньо вихованого холерика можуть виявлятися такі негативні якості: невірноваженість, нетактовність, самовпевненість. Він часто прагне до особливого статусу в колективі, легко змінює друзів, відкрито висміює недоліки інших, буває злопам'ятним і мстивим. Мінливий настрій, почуття змінюються різко та несподівано. Холерик може бути джерелом конфліктів і напруження в колективі. Будучи покараним, він часто очолює групу порушників дисципліни, поширює негативні тенденції.

Працівник поліції з невірноваженим меланхолійним темпераментом володіє високою чутливістю та рухливістю психічних процесів, швидким сприйняттям завдань і наказів керівників, активністю в громадській діяльності, уміння запропонувати вдалу ідею, має організаторські здібності, перебуває в стані постійної готовності до дій. Водночас у нього спостерігаються такі негативні якості, як запальність, невірноваженість, імпульсивність, схильність до непродуманих дій, вияви грубості та дратівливості, прискіпливості й упередженості. Він відчуває невпевненість і навіть страх перед керівниками, хвилюється в разі отримання нового відповідального завдання та досить ускладнено його виконує. Серед колег авторитету не має, оскільки постійно конфліктує.

Працівник поліції зі слабким меланхолійним темпераментом – сумлінний, старанний, ретельний, виконавчий. Йому притаманні завищене почуття відповідальності, принциповість, справедливість, чуйність, делікатне ставлення до інших, критичність і самокритичність. Його вважають душею колективу, надійним товаришем. Основними недоліками такого працівника є швидка втомлюваність, нерішучість, обережність,

замкненість, низька комунікативність під час виконання службових завдань, підпорядкованість зовнішнім впливам, песимізм і впертість.

Працівнику поліції із флегматичним темпераментом притаманні надійність у діяльності, упевненість та самовладання, наполегливість і цілеспрямованість, уміння переносити труднощі служби, авторитетність серед колег, прагнення надавати їм будь-яку допомогу, постійність у дружбі, здатність безстрашно діяти в екстремальних ситуаціях, неконфліктність, прагнення довести доручену справу до кінця. Основними недоліками такого працівника є те, що він складно оволодіває новими знаннями та навичками, не вміє швидко реагувати на завдання, не прагне позбавитися поганих звичок і стереотипів мислення, індиферентний до критики, пасивний у спілкуванні, упереджено ставиться до окремих осіб. Він не здатний виконувати декілька завдань, швидко переключатися з одного завдання на інше.

Таким чином, процес соціальної адаптації досить складний і протікає значно швидше в тих працівників поліції, які мають хист до служби в правоохоронній системі, високий рівень знань, відчувають інтерес до спеціальності та фізично розвинуті.

Кушакова-Костицька Наталія Вадимівна,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, заслужений юрист України

ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ РАКУРС

5 вересня 2017 року прийнято новий Закон України «Про освіту», який повинен стати базовим для реформування освіти в подальші роки, а головне – гармонізувати ідеологічну спрямованість нинішнього політикуму із законодавством у галузі освіти. У цьому контексті слід з'ясувати, які духовні цінності та світоглядні парадигми стали підґрунтям для реформування вітчизняної системи освіти, яке відображення вони знайшли в новому Законі. Чи дух практицизму і